स्वाध्यायेनअक्षरावाप्याश्रुतेनतदर्थग्रहणेन सार्थवेदाधिगमेनेत्यर्थः ॥ ७ ॥ कुलंनकारणं स्वाध्यायःश्रुतंचद्वयंमिलित्वैकमेवतदपिनकारणमितियोज्यं ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ अतिरिच्यतेनीचतायामितिशेषः ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ कर्मोपास्तिज्ञानानामंतरंगसाधनंवैराग्यमाह प्रश्नचतुष्टयोत्तरत्वेन हेवारिचरहेयक्ष ऋणंप्रवासंचअकुर्वन्यदृच्छालाभसंतुष्टोभवेदित्यर्थः ॥ १५ ॥ अहनीति देहस्यविनाशित्वमनुसंधायप्राप्तानपिभोगांस्त्यक्त्वाशीघ्रंपरमार्थाययतितव्यमित्यर्थः ॥ १६ ॥ तर्कइति अप्रतिष्ठःनिर्णयशून्यः श्रुतयोपिविभिन्नाःपरस्परविरुद्धार्थवादिन्यः मुनयोपितद्व्याख्यातारस्तादृशाएव अ

यक्षउवाच राजन्कुलेनवृत्तेनस्वाध्यायेनश्रुतेनवा ॥ ब्राह्मण्यंकेनभवतिप्रब्रूह्येतत्सुनिश्चितं ॥ ७ ॥ युधिष्ठिरउवाच शृणुयक्षकुलंतातनस्वाध्यायोनचश्रुतं ॥ कारणंहिद्विजत्वेचवृत्तमेवनसंशयः ॥ ८ ॥ वृत्तंयत्नेनसंरक्ष्यंब्राह्मणेनविशेषतः ॥ अक्षीणवृत्तोनक्षीणोवृत्ततस्तुहतोहतः ॥ ९ ॥ पठकाःपाठकाश्चैवयेचान्येशास्त्रचिंतकाः ॥ सर्वेव्यसनिनोमूर्खायःक्रियावान्सपंडितः ॥ १० ॥ चतुर्वेदोपिदुर्वृत्तःसशूद्रादतिरिच्यते ॥ योग्निहोत्रपरोदांतःसब्राह्मणइतिस्मृतः ॥ ११ ॥ यक्षउवाच प्रियवचनवादीकिंलभतेविमृशितकार्यकरःकिंलभते ॥ बहुमित्रकरःकिंलभतेधर्मरतःकिंलभतेकथय ॥ १२ ॥ युधिष्ठिरउवाच प्रियवचनवादीप्रियोभवतिविमृशितकार्यकरोधिकंजयति ॥ बहुमित्रकरःसुखंवसतेयश्चधर्मरतःसगतिंलभते ॥ १३ ॥ यक्षउवाच कोमोदतेकिमाश्चर्यंकःपंथाकाचवार्तिका ॥ वदमेचतुरःप्रश्नान्मृताजीवंतुबांधवाः ॥ १४ ॥ युधिष्ठिरउवाच पंचमेहनिषष्ठेवाशाकंपचतिस्वेगृहे ॥ अनृणीचाप्रवासीचसवारिचरमोदते ॥ १५ ॥ अहन्यहनिभूतानिगच्छंतीहयमालयं ॥ शेषाःस्थावरमिच्छंतिकिमाश्चर्यमतःपरं ॥ १६ ॥ तर्कोऽप्रतिष्ठःश्रुतयोविभिन्नानैकोऋषिर्यस्यमतंप्रमाणं ॥ धर्मस्यतत्त्वंनिहितंगुहायांमहाजनोयेनगतःसपंथाः ॥ १७ ॥ अस्मिन्महामोहमयेकटाहेसूर्याग्निनारात्रिदिवेंधनेन ॥ मासर्तुदर्वीपरिघट्टनेनभूतानिकालःपचतीतिवार्ता ॥ १८ ॥ यक्षउवाच व्याख्यातामेत्वयाप्रश्नायाथातथ्यंपरंतप ॥ पुरुषंत्विदानींव्याख्याहियश्चसर्वधनीनरः ॥ १९ ॥ युधिष्ठिरउवाच दिवंस्पृशतिभूमिंचशब्दःपुण्येनकर्मणा ॥ यावत्सशब्दोभवतितावत्पुरुषउच्यते ॥ २० ॥

तोऽनंतासुधर्मशास्त्रादिविद्यासुश्रममकृत्वाबहुजनसंमतमेवमार्गमनुसरेदित्यर्थः ॥ १७ ॥ अस्मिन्निति भुज्यमानाअपिरूप्यादयोनचिरस्थायिनइतिसर्वतोवैराग्यमेवाश्रयेदितिभावः ॥ १८ ॥ कर्मज्ञानफलेविवेक्तुं पृच्छति व्याख्याताइति याथातथ्यंयथार्थंयथास्यात्तथापुरुषंपुरिशरीरेवसतीतिपुरुषस्तंजीवंतमित्यर्थः कोजीवतिकश्चावाप्तसकलकामइतिप्रश्नौ ॥ १९ ॥ तयोरुत्तरं दिवमितिद्वाभ्यां पुण्येनकर्मणासकामेननिष्कामेणबाद्युभूमिव्यापीकीर्तिशब्दोभवति यावत्कीर्तिरस्तितावज्जीवतीत्यर्थः पश्चादिहलोकेपूर्ववासनानुरूपाणिकर्माणिकरोति तत्रापिसोपानारोहक्रमेणनिष्कामोमुच्यते अवरोहक्रमेणसकामोधिकमधिकंवासनापाशैर्बध्यतइतिविवेकः ॥ २० ॥

Digitized by Google